

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри обліку та аудиту

Протокол № 17 від "04" 06 2018 р.

Зав. кафедри

Т.В. Кожухова

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Шендригоренко М.Т.
доцент кафедри обліку та аудиту,
к.е.н., доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, години	8
Практичні/семінарські, годин	8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	134
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета - формування системи знань з теоретичних питань організації аналізу господарської діяльності підприємства його методології, практичних навичок здійснення аналізу та визначення резервів.

Завдання: ознайомлення з теоретичними основами аналізу господарської діяльності підприємства; дослідження методу і методичних прийомів аналізу господарської діяльності; вивчення видів аналізу та його інформаційного забезпечення; дослідження методики аналізу маркетингової діяльності підприємства; вивчення методики аналізу виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг); дослідження послідовності аналізу з використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці; вивчення методики аналізу використання матеріальних ресурсів підприємства; розуміння методичних прийомів аналізу забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання; вивчення методики аналізу витрат та фінансових результатів підприємства; вивчення послідовності аналітичного дослідження фінансового стану підприємства; надання знань щодо організації і проведення аналізу господарської діяльності підприємства з метою визначення резервів підвищення ефективності його роботи.

Предмет: діяльність підприємств і їх підрозділів, а також інших господарських формувань, спрямована на досягнення максимальних фінансових результатів за мінімальних витрат.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Зміст, предмет і завдання аналізу господарської діяльності

Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності

Тема 3. Види аналізу, інформаційна база та способи обробки економічної інформації

Тема 4. Аналіз маркетингової діяльності

Тема 5. Аналіз маркетингової діяльності

Тема 6. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

Тема 7. Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства

Тема 8. Аналіз основних засобів

Тема 9. Аналіз витрат підприємства

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 11. Аналіз фінансового стану підприємства

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (заочна форма навчання)					
	усього	у тому числі				
		лекц.	пр./сем.	лаб.	інд.	срс
Змістовий модуль 1. Аналіз господарської діяльності підприємства: теоретичні основи і практичний аспект проведення						
Тема 1. Зміст, предмет і завдання аналізу господарської діяльності	13	0,5	0,5	-	-	12
Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності	13	0,5	0,5	-	-	12
Тема 3. Види аналізу, інформаційна база та способи обробки економічної інформації	14	1	1	-	-	12
Тема 4. Аналіз маркетингової діяльності	13	0,5	0,5	-	-	12
Тема 5. Аналіз виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг)	13	0,5	0,5	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	66	3	3	-	-	60
Змістовий модуль 2. Методика аналізу господарської діяльності підприємства						
Тема 6. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	13	0,5	0,5	-	-	12
Тема 7. Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства	15	0,5	0,5	-	-	14
Тема 8. Аналіз основних засобів	14	1	1	-	-	12
Тема 9. Аналіз витрат підприємства	14	1	1	-	-	12
Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	14	1	1	-	-	12
Тема 11. Аналіз фінансового стану підприємства	14	1	1	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	84	5	5	-	-	74
Усього годин	150	8	8	-	-	134

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Аналіз господарської діяльності підприємства: теоретичні основи і практичний аспект проведення		
1	Семінар – дискусія Теоретичні основи аналізу господарської діяльності	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Методика аналізу виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг)	2

Змістовий модуль 2. Методика аналізу господарської діяльності підприємства		
3	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз ефективності використання активів підприємства	2
4	Семінар виконанням практичних задач Методика аналізу фінансових результатів підприємства	2
Всього		8

5. Індивідуальні завдання

1. Розв'язати індивідуальне завдання, запропоноване у темі 1 «Зміст, предмет і завдання аналізу господарської діяльності», темі 3 «Види аналізу, інформаційна база та способи обробки економічної інформації» у третьому розділі методичних рекомендацій для вивчення дисципліни «Аналіз господарської діяльності».

2. Розв'язати індивідуальне завдання, запропоноване у темі 7 «Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства», темі 8 «Аналіз основних засобів» у третьому розділі методичних рекомендацій для вивчення дисципліни «Аналіз господарської діяльності».

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Форми самостійної роботи	Засоби діагностики
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Аналіз господарської діяльності підприємства: теоретичні основи і практичний аспект проведення	60	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: аналіз господарської діяльності підприємства як функція управління; значення аналізу господарської діяльності в управлінні підприємствами як методу обґрунтування прийнятих управлінських рішень; предмет аналізу господарської діяльності його об'єкти, суб'єкти та основні категорії; завдання аналізу господарської діяльності; місце аналізу господарської діяльності в системі наук, його зв'язок з іншими науками; метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності, їх класифікація; прийом порівняння і порядок його застосування в аналізі; прийом середніх та відносних показників; графічний спосіб в аналізі; прийом угруповання в аналізі; використання моделювання в аналізі; елімінування як метод розрахунку впливу факторів; балансові зіставлення; статистичні методи, що застосовуються в аналізі; соціологічні методи та їх характеристика;	Тестування, виконання індивідуального завдання

		економіко-математичні методи в аналізі господарської діяльності; узагальнення результатів аналізу; поняття про резерви, їх виявлення, класифікація; основні принципи пошуку резервів; значення інформації, її характеристика і класифікація; перевірка вірогідності джерел інформації, які використовуються в аналізі господарської діяльності; класифікація видів та напрямів аналізу господарської діяльності; техніко-економічний або управлінський аналіз та його характеристика; оперативний аналіз та особливості його методики; порівняльний або міжгосподарський аналіз: особливості його проведення та спрямованість на пошук резервів виробництва; принципи та послідовність проведення функціонально - вартісного аналізу; зміст і інформаційна база фінансового аналізу; характеристика системного або комплексного аналізу; стратегічний аналіз діяльності підприємства: характеристика та порядок здійснення; маржинальний аналіз та його методика; SWOT – аналіз і інституційний аналіз та їх практичне використання; значення та завдання аналізу маркетингової діяльності; аналіз попиту на продукцію і формування портфеля замовлень; оцінка ризику продукції, яка не користується попитом; аналіз ринків збуту продукції; аналіз цінової політики підприємства; аналіз конкурентоспроможності продукції; напрямки, завдання та джерела інформації аналізу виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг); загальна оцінка виконання виробничої програми; аналіз асортименту і структури продукції; аналіз комплектності і ритмічності випуску продукції; аналіз якості продукції; аналіз реалізації продукції та оцінка впливу факторів на її зміну; оцінка виконання зобов'язань з постачання продукції; узагальнення результатів аналізу виторгу від реалізації продукції; підрахунок резервів збільшення реалізації продукції. Джерело: [1-10]. [24- 29]. 2. Самотестування. 3. Підготовка індивідуального завдання.	
Змістовий модуль 2. Методика аналізу господарської	74	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: значення, мета, основні напрямки аналізу трудових ресурсів; задачі аналізу та джерела інформації, необхідні для його	Тестування, виконання індивідуального завдання

діяльності підприємства		проведення; аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами, їх склад, структура та рух; аналіз використання робочого часу; аналіз показників продуктивності праці; аналіз формування і використання коштів на оплату праці; значення, завдання та джерела аналізу використання матеріалів у виробництві; аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами; аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів; значення, завдання та джерела аналізу використання основних засобів; аналіз забезпеченості підприємства основними засобами, їх складу, структури і руху; аналіз технічного стану основних засобів; аналіз узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів; аналіз ефективності використання виробничого устаткування; значення, показники, завдання та джерела аналізу витрат на виробництво та реалізацію продукції; аналіз обґрунтованості та виконання бюджету витрат операційної діяльності підприємства; загальна оцінка динаміки та структури витрат на 1 грн. Продукції; аналіз прямих витрат підприємства; аналіз накладних витрат підприємства; визначення резервів зниження собівартості продукції; значення, завдання та джерела аналізу фінансових результатів; аналіз і оцінка рівня та динаміки показників прибутку; аналіз рівня беззбитковості; аналіз і оцінка виробничого і фінансового левериджу; аналіз використання прибутку; методика підрахунку резервів збільшення прибутку і рентабельності; значення аналізу фінансового стану в оцінці господарської діяльності підприємства; аналіз активів підприємства; аналіз пасивів підприємства; аналіз фінансової стійкості підприємства; аналіз платоспроможності підприємства; особливості оперативного економічного аналізу фінансового стану підприємства. Джерело: [1-10]. [23, 28]. 2. Самотестування. 3. Підготовка індивідуального завдання.	
Разом	134		

7. Результати навчання

1	Розуміння теоретичних основ організації аналізу господарської діяльності підприємства
2	Знання інформаційної бази та особливостей організації аналізу господарської діяльності
3	Знання методики аналізу господарської діяльності підприємства
4	Уміння оцінювати ефективність використання ресурсів
5	Уміння оцінювати інформацію для визначення стану аналізованого підприємства, динаміки його розвитку
6	Уміння використовувати дедуктивний і індуктивний методи дослідження економічних явищ і процесів
7	Розуміння причин і наслідків економічних процесів на підприємстві
8	Уміння обчислювати економічні показники і користуватися ними при оцінці діяльності підприємства
9	Уміння визначати відхилення в економічних показниках та встановлювати їхні причини
10	Розуміння факторів, що впливають на формування економічних показників та взаємозв'язок між ними
11	Уміння узагальнювати резерви поліпшення економічних показників діяльності підприємства
12	Уміння роботи економічно грамотні висновки за результатами аналізу господарської діяльності підприємства
13	Уміння розробляти пропозиції з підвищення ефективності діяльності підприємства на підставі реалізації виявлених резервів
14	Уміння опрацювати результати аналізу за допомогою сучасних комп'ютерних програм

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	20	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	

35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Аналіз господарської діяльності: [навч. посіб.]/ [за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 384 с.
2. Єршова Н. Ю. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум : [навч. посіб.] / Н. Ю. Єршова, О. В. Портна. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 306 с.
3. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій : [навч. посіб.]/ К. Ф. Ковальчук - К.: Центр учбової літератури, - 2012. – 326 с.
4. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: [навч. посіб.] / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Деєва (за заг. ред проф. Т.Д. Косової) - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
5. Мулик Т. О. Аналіз господарської діяльності : [навч. посіб.] / Т. О. Мулик, О. А. Материнська, О. Л. Пльонсак; М-во освіти і науки України, Вінниц. нац. аграр. ун-т. – К. : ЦУЛ, 2017. – 288 с.
6. Портна О. В. Аналіз господарської діяльності : [навч. посіб.] / О. В. Портна, Н. Ю. Єршова. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 312 с.
7. Сіменко І. В. Аналіз господарської діяльності: [навч. посіб.] / І. В. Сіменко. – К. : Ліра - К, 2013. – 384 с.
8. Сіменко І.В. Аналіз господарської діяльності: [навч. посіб.]/ І. В. Сіменко. - К. : ЦУЛ, 2016. – 384 с.
9. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: Практикум. [навч. посіб.]/ Н.В. Тарасенко. – Львів: «Новий Світ-2000», 2012. – 280 с.
10. Шевчук В.О. Аналіз господарської діяльності: [навч. посіб.]/ В.О. Шевчук, О.В. Коновалова, В.П. Пантелєєв. - Нац. академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011. – 399 с.

Допоміжна

11. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій, ділова гра на прикладі металургійного підприємства: [навч.

- посіб.] / За ред. д.е.н., проф. Ковальчука К.Ф. - Дніпропетровськ: Пороги, 2010. - 398 с.
12. Аналіз господарської діяльності : теорія, методика, розбір конкретних ситуацій : [навч. посіб.] / Н. Г. Шпанковська, Г. О. Король, К. Ф. Ковальчук [та ін.]; за ред. К. Ф. Ковальчука. – Київ : ЦУЛ, 2012. – 325 с.
 13. Галюта А. А. Аналіз взаємозв'язків між показниками економічного розвитку України / А. А. Галюта // Вісн. Хмельн. нац. ун-ту. – 2013. – № 2. – С. 219–224.
 14. Горкавий В. К. Аналіз основних засобів : текст лекції / В. К. Горкавий М-во аграр. політики та продовольства України, Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків : ХНАУ, 2012. – 36 с.
 15. Дерій, В. Проблеми теорії науки, методики й організації навчання і практики економічного аналізу / В. Дерій // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 6. – С. 3–11.
 16. Жукова, О. А. Організація і методика економічного аналізу : [навч. посіб.] / О. А. Жукова, Л. М. Киш ; Вінн. фінанс.-економ. ун-т. – Вінниця : Вінницька газета, 2012. – 301 с.
 17. Захарченко В. І. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : [навч. посіб.] / В. І. Захарченко, М. М. Меркулов, О. В. Балахонова ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Одес. нац. політехн. ун-т, Вінн. торговел.-економ. ін-т. – Львів : Магнолія 2006, 2012. – 352 с.
 18. Зінкевич, Т. О. Застосування методів математичної статистики до аналізу економічних даних / Т. О. Зінкевич // Вчені записки : зб. наук. пр. – 2014. – № 14. – С. 268–274.
 19. Клименко, С. О. Сучасні процеси організації обліково-аналітичного забезпечення грошових коштів підприємств / С. О. Клименко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – № 3. – С. 121–125.
 20. Маловічко Л. В. Історія розвитку економічного аналізу в Україні / Л.В. Маловічко // Проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством : зб. тез доп. за матеріалами IV Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 17–18 квіт. 2014 р. – 2014. – С. 108–110.
 21. Проскурович, О. В. Комп'ютерні технології економічного аналізу: [навч. посіб.] / О. В. Проскурович, В. А. Бойчук. – Львів: Новий Світ 2000, 2012. – 308 с.
 22. Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих наук., аспірантів, здобувачів і студ., (Луцьк, 27 квіт. 2013 р.). Вип. 6 / редкол.: З. В. Герасимчук (гол. ред) [та ін.] ; Луц. нац. техн. унт, Федер. аудиторів, бух. і фінансистів АПК України, Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2013. – 199 с.
 23. Юрчишена Л. В. Аналіз господарської діяльності: [навч. посіб.] / Л. В. Юрчишена, О. А. Материнська, А. В. Драбаніч. – Вінниця : Балюк І. Б., 2014. – 311 с.

Інформаційні ресурси

24. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний сайт – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> – Назва з екрана.
25. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.
26. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://me.kmu.gov.ua>. – Назва з екрана.
27. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>. – Назва з екрана.
28. Електронний фонд Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua> – Назва з екрана.
29. Спеціалізований інформаційно - аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalter911.com>.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри

_____ Т.В. Кожухова

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		Дата поточного контролю
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Аналіз господарської діяльності підприємства: теоретичні основи і практичний аспект проведення	3	Січень 2019 року	3	Травень 2019 року	60	Лютий 2019 року	09.04.2019 р.
2	Змістовий модуль 2. Методика аналізу господарської діяльності підприємства	5		5		74	Березень 2019 року	23.04.2019 р.
3	Індивідуальне завдання							13.05.2019 р.